

SKLEPNI PREDLOGI GENERALNEGA PRAVOBRANILCA

PAOLA MENGOCZIIA,

predstavljeni 15. junija 2010¹

I – Uvod

1. V tej zadevi Komisija Evropskih skupnosti predlaga Sodišču, naj ugotovi, da Kraljevina Belgija s tem, da ni želela prevzeti plačila stroškov za pohištvo in didaktično gradivo za evropske šole na njenem ozemlju, ni izpolnila obveznosti, ki jih ima na podlagi sporazuma o sedežu, sklenjenega 12. oktobra 1962 med svetom guvernerjev evropske šole in vlado Kraljevine Belgije (v nadaljevanju: sporazum o sedežu), v povezavi s členom 10 ES.

prvič, s Statutom evropske šole, podpisanim 12. aprila 1957 v Luxembourg (v nadaljevanju: konvencija iz leta 1957)², in drugič, s Protokolom o ustanovitvi evropskih šol, sestavljenim s sklicevanjem na Statut evropske šole in podpisanim 13. aprila 1962 v Luxembourg (v nadaljevanju: protokol iz leta 1962)³. Ta instrumenta sta bila sklenjena med šestimi ustanovnimi državami članicami Evropskih skupnosti.

II – Pravni okvir

A – Statut evropskih šol

2. Evropske šole so bile ob ustanovitvi urejene z dvema dogovoroma, in sicer,

3. Svet guvernerjev evropske šole (v nadaljevanju: svet guvernerjev), ustanovljen s konvencijo iz leta 1957, sestavljajo pristojni minister ali ministri vsake od pogodbenic. Svet guvernerjev je v skladu s členom 9 te konvencije odgovoren za izvajanje navedene konvencije in ima za to potrebna pooblastila na pedagoškem, proračunskem in upravnem področju. Sporazumno določi splošni šolski pravilnik. Svet guvernerjev se lahko v skladu s členom 28 iste konvencije z vlado države, v kateri ima šola sedež, pogodi o kakršnem koli dodatnem sporazumu, s katerim se šoli

1 – Jezik izvirnika: francoščina.

2 – Zbirka pogodb Združenih narodov, zvezek 443, str. 129.

3 – Zbirka pogodb Združenih narodov, zvezek 752, str. 267.

zagotovijo najboljše materialne in nematerialne razmere za delovanje.

4. Konvencija iz leta 1957 in protokol iz leta 1962 sta bila razveljavljena in nadomeščena s trenutno veljavno Konvencijo o Statutu evropskih šol z dne 21. junija 1994 (v nadaljevanju: konvencija iz leta 1994) v skladu z njenim členom 34⁴. Konvencijo iz leta 1994 so sklenile države članice in Evropski skupnosti, katerih sodelovanje je bilo predmet Sklepa Sveta 94/557/ES, Euratom z dne 17. junija 1994 o pooblastitvi Evropske skupnosti in Evropske skupnosti za atomsko energijo za podpis in sklenitev Konvencije o Statutu evropskih šol⁵.

5. V skladu s to konvencijo (člen 34) je treba sklicevanja v aktih, sprejetih pred to konvencijo, ki se nanašajo na šole, razlagati tako, kot da se nanašajo na ustrezne člene te konvencije.

6. Na področje uporabe konvencije iz leta 1994 spadajo šole, naštete v Prilogi I k tej konvenciji, med katerimi so evropske šole Bruselj I, Bruselj II in Bruselj III ter evropska šola v Molu.

7. V skladu s členom 2(3) navedene konvencije mora biti pred odprtjem nove šole na ozemlju države članice med svetom guvernerjev in državo članico gostiteljico sklenjen dogovor o brezplačni zagotovitvi in vzdrževanju primernih prostorov za novo šolo.

8. Člen 6, drugi odstavek, konvencije iz leta 1994 določa, da se šola glede njenih pravic in dolžnosti v vsaki državi članici obravnava kot izobraževalna institucija javnega prava, s pridržkom posebnih določb te konvencije.

9. Svet guvernerjev, ki je sestavljen med drugim iz predstavnika na ministrski ravni vsake države članice in člana Komisije, v skladu s členom 10 konvencije iz leta 1994 nadzira izvajanje te konvencije in ima za to potrebna pooblastila za odločanje v izobraževalnih, proračunskih in upravnih zadevah ter pooblastila za pogajanje o sporazumih, navedenih v členih od 28 do 30 iste konvencije.

10. V skladu s členom 30 navedene konvencije se lahko svet guvernerjev z vlado države, v kateri je šola, pogodi o kakršnem koli dodatnem sporazumu, ki je potreben, da lahko šola deluje v najboljših mogočih pogojih.

4 – UL L 212, str. 3.

5 – UL L 212, str. 1.

11. V skladu s členom 25 konvencije iz leta 1994 se proračun šol financira zlasti s prispevki držav članic za trajno plačevanje začasno premeščenega ali dodeljenega osebja in po potrebi s finančnim prispevkom ter prispevkom Evropskih skupnosti, ki je namenjen kritju razlike med skupnimi odhodki šol in skupnimi drugimi prihodki.

12. V skladu s členom 26 iste konvencije je za spore med pogodbenicami v zvezi z razlago in uporabo navedene konvencije, ki jih ne reši svet guvernerjev, izključno pristojno Sodišče.

13. Člen 33 konvencije iz leta 1994 določa zlasti, da konvencijo ratificirajo države članice kot pogodbenice v skladu s svojimi ustavnimi določbami in da začne konvencija veljati prvi dan v mesecu po deponiranju listin o ratifikaciji vseh držav članic in aktov o notifikaciji sklenitve konvencije s strani Evropskih skupnosti.

14. Po pisnih vprašanjih za stranki sta Komisija in Kraljevina Belgija potrdili, da je konvencija iz leta 1994 začela veljati 1. oktobra 2002.

B – Sporazum o sedežu

15. Svet guvernerjev in vlada Kraljevine Belgije sta 12. oktobra 1962 podpisala sporazum o sedežu, da bi evropskim šolam v Bruslju in Molu v skladu s členom 28 konvencije iz leta 1957 zagotovila najboljše materialne in nematerialne razmere za delovanje.

16. Poglavje I sporazuma o sedežu z naslovom „Šolske stavbe in oprema“ vključuje člen 1, ki določa:

„Vlada Kraljevine Belgije se obvezuje, da bo šolam dala na razpolago stavbe, ki so potrebne za njihove dejavnosti in ustrezajo ciljem, ki so si jih določile vlade podpisnice Protokola o ustanovitvi evropskih šol.

Te stavbe bo vzdrževala in zavarovala v skladu s pravili, ki veljajo za nepremičnine v lasti države Belgije.

Obvezuje se, da bo te šole opremila s pohištvom in didaktičnim gradivom v skladu z merili, ki se uporabljajo za njene ustanove.“

17. Navedeni sporazum začne v skladu s svojim členom 13 veljati na dan, ko belgijska vlada svet guvernerjev obvesti o izpolnitvi ustavnih formalnosti. V skladu z istim členom

začnejo določbe sporazuma o sedežu učinkovati 17. septembra 1958, razen členov 2 in 3, ki začeta učinkovati na dan začetka veljavnosti tega sporazuma.

in to skupino pooblastil za izdelavo določb, ki naj bi se vključile v sporazum med svetom guvernerjev in vladami držav, v katerih imajo sedež evropske šole.

18. Kraljevina Belgija je sporazum o sedežu ratificirala 8. novembra 1975.⁶ Sporazum o sedežu še vedno velja in naknadno ni bil spremenjen.

21. V tej točki 12 je še navedeno, da svet guvernerjev sprejema odločitve iz priloge k navedenemu zapisniku, in pojasnjeno, da te odločitve nimajo retroaktivnega učinka.

C – Odločitev iz Karlsruheja

19. Svet guvernerjev je na sestanku, ki je od 17. do 19. maja 1967 potekal v Karlsruheju, na podlagi poročila skupine za finančna vprašanja preučil pravila financiranja izdatkov za opremo in šolske stavbe (v nadaljevanju: odločitev iz Karlsruheja).

22. V skladu s točko 12(1) priloge k zapisniku stroške opreme, ki z vključitvijo v objekt postane „nepremičnina po svojem namenu“, krije država gostiteljica, tudi če jo je treba zagotoviti kadar koli med življenjsko dobo šole. Pohištvo in didaktična oprema ostaneta vrsta naložbe, ki se financira iz običajnih proračunskih sredstev in je torej tesno povezana z delovanjem šole.

20. V skladu s točko 12 zapisnika tega sestanka je svet guvernerjev potrdil poročilo skupine za finančna vprašanja v zvezi s financiranjem izdatkov za opremo in šolske stavbe

23. V točki 12(3) iste priloge je pojasnjeno, da „svet guvernerjev zaprosi vsako od držav članic, naj z njim sklene sporazum, s katerim bodo evropskim šolam zagotovljene razmere za delovanje, kot so določene v členu 28 [konvencije iz leta 1957] [...]“. Svet guvernerjev potrjuje spodnje določbe v zvezi s financiranjem izdatkov za opremo in šolske stavbe. Te določbe bi lahko bile zajete v členu 1 sporazuma

⁶ – Zakon o odobritvi sporazuma med vlado Kraljevine Belgije in svetom guvernerjev Evropske šole (*Moniteur Belge* z dne 7. februarja 1976, str. 1415).

med svetom guvernerjev in vladami držav, v katerih imajo evropske šole sedež“.

in na podlagi sodbe Komisija proti Belgiji⁷ naj bi belgijski organi s svojim ravnanjem v nasprotju s členom 10 ES škodovali sistemu financiranja Skupnosti in razdelitve finančnih bremen med države članice.

III – Predhodni postopek in predlogi strank

24. Na podlagi obsežne korespondence med svetom guvernerjev in belgijskimi organi med letoma 1995 in 2006 ter dopisa z dne 30. oktobra 2006, v katerem so ti organi navedli, da menijo, da jim ni treba prevzeti plačila stroškov za pohištvo in didaktično gradivo, ki se je od leta 1995 zahtevalo od Kraljevine Belgije, je Komisija z dopisom z dne 23. oktobra 2007 Kraljevini Belgiji poslala pisni opomin na podlagi člena 226 ES.

25. Komisija je v tem dopisu Kraljevini Belgiji očitala, da je kršila člen 10 ES s tem, prvič, da od leta 1995 ni želela financirati prvega opremljanja evropskih šol s sedežem na njenem ozemlju s pohištvom in didaktičnim gradivom v vrednosti 837.708,33 EUR, zahtevani za evropski šoli Bruselj II in Bruselj III, in drugič, da od leta 1989 ni želela plačevati letne subvencije za delovanje in opremo, namenjene kritju tekočih stroškov evropskih šol s sedežem na njenem ozemlju, katere znesek je bilo treba še določiti. Po mnenju Komisije

26. Ker Komisija ni bila zadovoljna z odgovorom, ki ga je Kraljevina Belgija poslala 22. februarja 2008, je 27. junija 2008 na podlagi člena 226, prvi odstavek, ES izdala obrazloženo mnenje.

27. V njem je menila, da Kraljevina Belgija s tem, da ni želela prevzeti plačila stroškov za pohištvo in didaktično gradivo, ni izpolnila obveznosti, ki jih ima na podlagi člena 10 ES, in to državo članico pozvala, naj v dveh mesecih od prejema tega obrazloženega mnenja sprejme ukrepe, potrebne za uskladitev z njim.

28. Ker Kraljevina Belgija zahtevanih ukrepov ni sprejela v predpisanem roku, je Komisija 6. aprila 2009 v sodnem tajništvu Sodišča vložila to tožbo.

⁷ – Sodba z dne 5. aprila 1990 (C-6/89, Recueil, str. I-1595).

29. Komisija Sodišču predlaga, naj:

- še bolj podredno, tožbo razglasi za neutemeljeno in

- ugotovi, da Kraljevina Belgija s tem, da je zavrnila prevzem plačila stroškov za opremo in didaktično gradivo za evropske šole, ni izpolnila obveznosti, ki jih ima na podlagi sporazuma o sedežu v povezavi s členom 10 ES, in

- Komisiji naloži plačilo stroškov.

IV – Analiza

- Kraljevini Belgiji naloži plačilo stroškov.

30. Kraljevina Belgija Sodišču predlaga, naj:

31. Kraljevina Belgija se sklicuje na nepristojnost Sodišča za odločanje o tem sporu in, podredno, na nedopustnost tožbe zaradi neizpolnitve obveznosti.

- se izreče za nepristojno za odločanje o tožbi;

32. Že takoj navajam, da bi bilo po mojem mnenju tem predlogom mogoče ugoditi glede dela očitka neizpolnitve obveznosti, ki temelji na kršitvi sporazuma o sedežu. Nasprotno pa, kot bom imel priložnost pojasniti v nadaljevanju, predlagam temeljito preučitev dela očitka neizpolnitve obveznosti, ki temelji na kršitvi člena 10 ES.

- podredno, tožbo razglasi za nedopustno;

A – *Pristojnost Sodišča*

1. Trditve strank

33. Belgijska vlada izpodbija pristojnost Sodišča za odločanje o vprašanjih, ki se nanašajo na sporazum o sedežu. Meni, da mora Komisija, da bi lahko utemeljila vložitev tožbe zaradi neizpolnitve obveznosti na podlagi člena 226 ES, dokazati, prvič, kršitev določbe prava Skupnosti, drugič, kršitev sporazuma, katerega pogodbenica je Skupnost, ali tretjič, obstoj klavzule o pristojnosti.

34. V obravnavanem primeru ta vlada trdi, da določba prava Skupnosti ni kršena (kršene niso niti določbe Pogodbe ES, niti njene priloge, niti sekundarna zakonodaja Skupnosti), da sporazum o sedežu ni sporazum, katerega pogodbenica bi bila Skupnost, in da ne obstaja klavzula o pristojnosti. Po njenem mnenju sporazuma o sedežu ni mogoče opredeliti kot akt, „izpeljan“ iz konvencije iz leta 1994 (ali konvencije iz leta 1957), ker ima akt, s katerim je Kraljevina Belgija sklenila tak sporazum, zavezujočo moč samo zaradi suverenosti države Belgije.

35. Komisija zavrača stališče belgijske vlade iz dveh razlogov.

36. Prvič, opozarja, da se tožba ne nanaša samo na sporazum o sedežu, ampak tudi na člen 10 ES v povezavi s tem sporazumom.

37. Drugič, Komisija trdi, da je sporazum o sedežu nesporno del prava Skupnosti, neodvisno od člena 10 ES, saj ga je treba šteti za akt, „izpeljan“ iz konvencije iz leta 1994, ta pa je sama del prava Skupnosti.

38. Navaja, da imajo glede določb, ki so v pristojnosti Skupnosti, v skladu z ustaljeno sodno prakso sporazumi, ki jih Skupnost in njene države članice sklenejo s tretjimi državami, v pravnem redu Skupnosti enak status kot sporazumi, ki so v celoti sporazumi Skupnosti, in da je bila konvencija iz leta 1994 sklenjena med Skupnostjo in njenimi državami članicami.

39. Komisija opozarja, da je bil sporazum o sedežu prvotno akt, „izpeljan“ iz konvencije iz leta 1957, in da je bila Visoka oblast Evropske skupnosti za premog in jeklo (ESPJ) že leta 1962 članica sveta guvernerjev z glasovalno pravico. Bila je torej pogodbenica sporazuma o sedežu. Komisija pojasnjuje, da je ob podpisu Pogodbe o združitvi 8. aprila 1965

nadomestila Visoko oblast in da je bil cilj konvencije iz leta 1994 konsolidirati pravni red konvencije iz leta 1957 ter okrepiti vlogo Evropskih skupnosti kot pogodbenic. Ugotavlja torej, da je sporazum o sedežu glede na to, da je bil sprejet na podlagi člena 28 konvencije iz leta 1957 in da so sporazumi o sedežu predvideni tudi s konvencijo iz leta 1994, del pravic in obveznosti, ki so jih Skupnosti sprejele leta 1994.

ozemlju, in sicer od 13. decembra 1995⁹ v zvezi s financiranjem prve opreme in od leta 1986¹⁰ v zvezi s plačevanjem letne subvencije za delovanje in opremo, povezane s pohoštvo in didaktičnim gradivom za evropske šole.

2. Presoja

41. Ta dela očitka o neizpolnitvi obveznosti sta torej oblikovana samostojno, pri čemer je mogoče sklepati, da Komisija to potrjuje v točki 12 replike,¹¹ čeprav se tožbeni predlog nanaša na kršitev sporazuma o sedežu „v povezavi s členom 10 ES“.

40. Najprej moram ugotoviti, da kot je razvidno med drugim iz točke 35 tožbe in točk od 12 do 14 replike, Komisija očita Kraljevini Belgiji, prvič, da je kršila sporazum o sedežu, ki naj bi bil od podpisa konvencije iz leta 1994, iz katere je izpeljan, sestavni del prava Skupnosti, in drugič⁸, da je škodovala sistemu financiranja Skupnosti in razdelitve finančnih bremen med države članice in tako kršila člen 10 ES, ker ni želela prevzeti plačila stroškov, povezanih s pohoštvo in didaktičnim gradivom evropskih šol s sedežem na njenem

42. Kot je razvidno iz zgoraj povzetih trditev Kraljevine Belgije, se ta sklicuje na nepristojnost Sodišča za odločanje o kršitvi sporazuma o sedežu, ki jo zatrjuje Komisija, ker ta sporazum po mnenju te države članice ne spada med predpise, za sodni nadzor katerih je pristojno Sodišče. Kljub temu meni tudi, zlasti v točki 63 odgovora na tožbo in svojih predlogih, da bi se Sodišče moralo izreči za

8 – Komisija v točki 35 tožbe uporabi izraz „poleg tega“, da bi uvela del zadrževane neizpolnitve obveznosti v zvezi s kršitvijo člena 10 ES.

9 – Glede na obrazloženo mnenje, naslovljeno na Kraljevino Belgijo, je prvi neplačan bremepis z dne 13. decembra 1995.

10 – Glej točki 20 in 21 tožbe.

11 – Komisija v tej točki replike meni, da „je sporazum o sedežu vsekakor nesporno del prava Skupnosti, tudi če se pojmuje neodvisno od člena 10 ES. Sporazum o sedežu je namreč treba šteti za akt, „izpeljan“ iz konvencije iz leta 1994, ki je del prava Skupnosti.“

nepristojno za odločanje o „tej zadevi“, pri čemer naj bi ta izraz neizogibno vključeval drugi del očitka o neizpolnitvi obveznosti, ki temelji na kršitvi člena 10 ES.

43. Vendar pa menim, da je treba razširitev ugovora nepristojnosti na ta drugi del očitka o neizpolnitvi obveznosti zavrniti, ker se ta del nanaša na kršitev določbe prava Skupnosti, v obravnavanem primeru člena 10 ES, v zvezi s katerim je pristojnost Sodišča podana.

44. Nasprotno je treba pristojnost Sodišča za odločanje o zatrjevani kršitvi sporazuma o sedežu po mojem mnenju preučiti glede na naslednja bistvena elementa, in sicer, prvič, dejstvo, da je konvencija iz leta 1994 začela veljati šele 1. oktobra 2002, medtem ko naj bi se po pisanjih Komisije očitano neizpolnjevanje obveznosti začelo leta 1986 glede zavrnitve izplačila letne subvencije in 13. decembra 1995 glede financiranja prvotne opreme, in drugič, dejstvo, da je Komisija pri Sodišču vložila tožbo, ki temelji izključno na členu 226, drugi odstavek, ES, in ne, niti delno, na arbitražni klavzuli, določeni v členu 26 konvencije iz leta 1994.

45. V zvezi s prvo točko menim, da iz razlogov, navedenih v nadaljevanju, Sodišče *nikakor* ni pristojno za odločanje o zatrjevani kršitvi sporazuma o sedežu v obdobju pred začetkom veljavnosti konvencije iz leta 1994, in sicer do 30. septembra 2002, datuma, po katerem je bila Sodišču dodeljena izključna pristojnost za odločanje o sporih med pogodbenicami v zvezi z „razlago in uporabo“ te konvencije v skladu s členom 26 navedene konvencije.

46. V zvezi s tem je treba opozoriti, da je Sodišče v sodbi Hurd¹² razsodilo, da ni pristojno za odločanje o razlagi konvencije iz leta 1957 in obveznostih, ki so iz nje razvidne za države članice, ker je ta konvencija, čeprav je povezana s Skupnostjo in delovanjem njenih institucij, mednarodna konvencija, ki so jo sklenile države članice, in ni sestavni del prava Skupnosti.¹³ Menim, da te presoje ni treba omejiti na postopkovni okvir zadeve, v kateri je bila izrečena zgoraj navedena sodba Hurd in v kateri je bil pri Sodišču vložen predlog za predhodno odločanje, ampak ta presoja velja tudi v okviru postopka, ki je določen s členom 226 ES in ki se lahko nanaša zgolj

12 – Sodba z dne 15. januarja 1986 (44/84, Recueil, str. 29).

13 – Točke od 20 do 22.

na neizpolnitev obveznosti, ki jih ima država članica *na podlagi Pogodbe ES*.

47. Sodišče po mojem mnenju ni pristojno v zvezi s sporazumom o sedežu *za celotno obdobje pred začetkom veljavnosti konvencije iz leta 1994*, to je v obravnavanem primeru za obdobje od leta 1986 do 30. septembra 2002.

48. Ta sporazum je namreč, kot je navedeno v njegovi preambuli, najprej temeljil na členu 28 konvencije iz leta 1957, s katerim je svetu guvernerjev podeljeno pooblastilo za pogoditev z državo članico sedeža o kakršnem koli *dodatnem sporazumu*, da bi se evropskim šolam zagotovile najboljše materialne in nematerialne razmere za delovanje. Sistem tega sporazuma je torej moral slediti sistemu konvencije iz leta 1957.

49. Stališče belgijske vlade je v zvezi s tem ne navadno dvomno, saj v točki 22 odgovora na tožbo trdi, da je bil sporazum o sedežu podpisan „na podlagi konvencije [iz leta 1957]“, medtem ko se v točki 20 duplike na vse pretege trudi zanikati „izpeljanost“ in dodatnost tega sporazuma glede na isto konvencijo, tako da trdi, da konvencija ni pravna podlaga za sporazum. Z zadnjo trditvijo se iz razlogov, navedenih v prejšnji točki teh sklepnih

predlogov, ne morem strinjati. Dodajam, da če konvencija iz leta 1957 ne bi bila nadomeščena s konvencijo iz leta 1994, ampak bi bila preprosto razveljavljena, bi svet guvernerjev kot organ, ustanovljen s konvencijo iz leta 1957, samodejno pravno prenehal obstajati. To bi neizogibno vplivalo na sporazum o sedežu, kar omogoča potrditev „izpeljanosti“ in dodatnosti tega sporazuma glede na konvencijo iz leta 1957.

50. V zvezi s tem tudi težko sledim trditvam Komisije, po katerih naj bi sporazum o sedežu zaradi sodelovanja Visoke oblasti ESPJ v svetu guvernerjev od leta 1962 spadal med predpise, za nadzor katerih je pristojno Sodišče.

51. Sodelovanje Visoke oblasti ESPJ v svetu guvernerjev po mojem mnenju namreč nikakor ne vpliva na pravni status sporazuma o sedežu. Niti ESPJ niti pozneje Skupnosti niso bile pogodbenice konvencije iz leta 1957. Poleg tega ni bila z nobeno določbo te konvencije Sodišču podeljena pristojnost. Zato niti sporazum o sedežu zaradi svoje narave akta, ki dopolnjuje to konvencijo, ni spadal med predpise, za nadzor katerih je bilo pristojno Sodišče. Poleg tega je po mojem mnenju napačno zamenjevati svet guvernerjev s člani, ki so ga sestavljali, in torej meniti, da je bil sporazum o sedežu sklenjen med Kraljevino Belgijo na eni strani ter tedanjimi drugimi

državami članicami in Skupnostma na drugi strani.

iz leta 1994, in sicer na člen 30. Poleg tega je konvencija iz leta 1994 na podlagi člena 33 začela veljati prvi dan v mesecu po deponiranju listin o ratifikaciji vseh držav članic in notifikaciji sklenitve konvencije s strani Evropskih skupnosti, to je 1. oktobra 2002.

52. Zato na tej stopnji analize menim, da bi se Sodišče moralo izreči za nepristojno za odločanje o delu očitka o neizpolnitvi obveznosti, ki temelji na kršitvi sporazuma o sedežu v obdobju med letom 1986 in 30. septembrom 2002.

53. Po začetku veljavnosti konvencije iz leta 1994, to je od 1. oktobra 2002, je Sodišče po mojem mnenju *načeloma* pristojno za odločanje o takem sporu. Vendar taka pristojnost ni posledica dejstva, da je sporazum o sedežu del prava Skupnosti, kot v obravnavanem primeru trdi Komisija, ampak klavzule o pristojnosti, določene v členu 26 konvencije iz leta 1994, v skladu s katero je Sodišče izključno pristojno za odločanje o sporih med pogodbenicami v zvezi z razlago in *uporabo* navedene konvencije, ki jih svet guvernerjev ni mogel rešiti.

54. Najprej opozarjam, da je bila v skladu s členom 34 konvencije iz leta 1994, h kateri sta Skupnosti pristopili, konvencija iz leta 1957 „razveljavljena in nadomeščena“, in sklicevanje na člen 28 konvencije iz leta 1957 v sporazumu o sedežu je treba razumeti tako, da se nanaša na ustrezni člen konvencije

55. Od tega datuma je Sodišče na podlagi člena 26 konvencije iz leta 1994 pristojno za odločanje o sporih med pogodbenicami v zvezi z razlago in uporabo te konvencije, kar sicer Kraljevina Belgija priznava.

56. Dalje opozarjam tudi, da v skladu s členom 10 konvencije iz leta 1994, ki je nadomestil člen 9 konvencije iz leta 1957, svet guvernerjev nadzira *uporabo* navedene konvencije in ima *za to* potrebna pooblastila za odločanje v izobraževalnih, proračunskih in upravnih zadevah ter pooblastila za pogajanje o sporazumih, navedenih v členih od 28 do 30 te konvencije. Konvencija iz leta 1994 se torej izvaja zlasti s sklepanjem sporazumov o sedežu, kar pomeni, da se mora nadzor Sodišča nad uporabo navedene konvencije v skladu z njenim členom 26 nanašati tudi na razlago in izvajanje sporazuma o sedežu.

57. Vendar pa je pri tem treba poudariti, da ta tožba pri Sodišču ni bila vložena – niti delno – na podlagi arbitražne klavzule, določene v členu 26 konvencije iz leta 1994, ampak izključno na podlagi člena 226, drugi odstavek, ES, to je zaradi kršitve obveznosti iz Pogodbe.

58. Kot je razvidno iz pisanj Komisije, ta meni, da sta konvencija iz leta 1994 in sporazum o sedežu kot akt, „izpeljan“ iz nje, od pristopa Evropskih skupnosti k tej konvenciji, to je od 21. junija 1994, sestavna dela prava Skupnosti.

59. Ta pristop me ne prepriča.

60. Po eni strani in kot je že bilo navedeno, je konvencija iz leta 1994 začela veljati šele 1. oktobra 2002. Za dvanajst držav članic podpisnic, med katerimi je Kraljevina Belgija, se torej lahko uporablja šele od tega datuma, in ne od leta 1994.

61. Po drugi strani Komisija v svojih trditvah ne upošteva samostojnosti pravnih sredstev.

Neodvisno od težav, povezanih s sporazumom o sedežu, se mi namreč domnevno dejstvo, da je konvencija iz leta 1994 sestavni del prava Skupnosti, kot to trdi Komisija, ne zdi zadosten razlog za zavrnitev uporabe arbitražne klavzule in omogočitev Komisiji, da izbiira med dvema pravnima sredstvoma, in sicer med pravnim sredstvom iz člena 26 konvencije iz leta 1994 ali pravnim sredstvom iz člena 226, drugi odstavek, ES, glede na to, katero se ji zdi primernejše. Tako ne razumem, kako bi lahko Komisija po 1. oktobru 2002 pod predpostavko, da je konvencija iz leta 1994 del prava Skupnosti, pravilno utemeljila na primer tožbo, s katero se zatrjuje kršitev določbe te konvencije s strani države članice, ne na podlagi člena 26 te konvencije, ampak na podlagi člena 226, drugi odstavek, ES.¹⁴ Menim, da enako velja za zatrjevano kršitev akta v zvezi z uporabo konvencije iz leta 1994, kot je v obravnavanem primeru sporazum o sedežu, ki je neposredno povezan s konvencijo iz leta 1994.

62. Iz vseh teh razlogov menim, da Sodišče ni pristojno za odločanje o prvem delu očitka o neizpolnitvi obveznosti na podlagi člena 226, drugi odstavek, ES, ki se nanaša na domnevno kršitev sporazuma o sedežu.

14 – Iz previdnosti poleg tega poudarjam, da je bila tožba v zadevi Komisija proti Združenemu kraljestvu (C-545/09, še poteka pred Sodiščem), s katero Komisija Združenemu kraljestvu Velika Britanija in Severna Irska očita, da je kršilo člen 12 konvencije iz leta 1994, vložena na podlagi člena 26 te konvencije.

63. Nasprotno pa Sodišču predlagam, naj se izreče za pristojno za odločanje o tem sporu v delu, v katerem Komisija Kraljevini Belgiji očita, da ni izpolnila obveznosti, ki jih ima na podlagi člena 10 ES.

B – Dopustnost tožbe

1. Trditve strank

64. Belgijska vlada trdi, podredno, da je tožba nedopustna, prvič, zaradi neskladnosti med očitki, navedenimi v obrazloženem mnenju, in očitki v tožbi ter, drugič, zaradi dvoumnosti člena 10 ES kot pravne podlage.

predhodnega postopka, katerega cilj je omejiti predmet spora in državi članici omogočiti, prvič, da se uskladi z obveznostmi, ki izvirajo iz prava Skupnosti, in drugič, da učinkovito uveljavlja svoja sredstva obrambe zoper očitke Komisije. Ugotavlja, da je v tej zadevi neskladnost med obrazloženim mnenjem in tožbo povezana prav z izbiro pravne podlage. Kraljevina Belgija namreč navaja, da se Komisija v izreku obrazloženega mnenja sklicuje samo na člen 10 ES, ki se nanaša na dolžnost lojalnega sodelovanja, v tožbi pa se brez kakršnega koli pojasnila odloči, da bo to dolžnost povezala z neupoštevanjem sporazuma o sedežu. Tožba pa bi morala temeljiti na istih razlogih kot obrazloženo mnenje. Ta država članica tudi poudarja, da je sklicevanje na člen 10 ES v obrazloženem mnenju preveč ohlapno.

66. Po mnenju belgijske vlade naj bi bila sodba Komisija proti Danski¹⁵, na katero se v svojih pisanjih sklicuje Komisija in v kateri naj bi Sodišče dva očitka iz ene od tožb zaradi neizpolnitve obveznosti, vloženih zoper to državo članico v zvezi z upoštevanjem ukrepov nadzora ribolovnih dejavnosti za ribolovno leto 1988, razglasilo za dopustna, neupoštevna. Sodišče naj bi namreč v točki 36 te sodbe ugotovilo, da izrek obrazloženega mnenja sicer ne vsebuje nobenega sklicevanja na upoštevno določbo uredbe, ki se uporablja, so pa v tem obrazloženem mnenju vseeno zavržene trditve v zvezi z upoštevanjem te določbe,

65. Kraljevina Belgija v zvezi s prvim ugovorom nedopustnosti opozarja na pomen

¹⁵ – Sodba z dne 14. julija 2005 (C-259/03, C-260/03 in C-343/03).

ki jih je danska vlada navedla v odgovoru na pisni opomin. Kraljevina Belgija zato meni, da čeprav se s sodno prakso Sodišča ne zahteva, da bi bile trditve, navedene v različnih postopkovnih dokumentih, dobesedno enake, se z njo vseeno zahteva vsebinska homogenost teh različnih dokumentov. Ugotavlja, da čeprav ni nujno, da se očitki v pisnem opominu, izrek obrazloženega mnenja in predlogi v tožbi popolnoma ujemajo, se v tej zadevi ne ujemajo niti približno.

kršitev sporazuma o sedežu opredelila kot kršitev prava Skupnosti, po drugi strani pa naj bi trdila, da ravnanje belgijskih organov škoduje sistemu financiranja Skupnosti in razdelitve finančnih bremen med države članice in je zato v nasprotju s členom 10 ES. Vendar tožena država članica opaza, da Komisija v tožbenem predlogu ne navaja podobnih kršitev, ampak združi zatrjevani samostojni kršitvi in ugotovi, da Kraljevina Belgija s tem, da ni želela prevzeti plačila stroškov za pohoštvo in didaktično gradivo za evropske šole, ni izpolnila obveznosti, ki jih ima na podlagi sporazuma o sedežu v povezavi s členom 10 ES.

67. Glede drugega ugovora nedopustnosti tožbe, ki se nanaša na dvoumnost člena 10 ES kot pravne podlage, belgijska vlada trdi, da se Komisija v tej zadevi sklicuje zgolj na člen 10 ES, in predlaga, da se ga poveže s sporazumom o sedežu, ne da bi zagotovila kakršen koli dokaz, s katerim bi lahko podprla tako povezavo. Po njenem mnenju bi morala Komisija najprej z ustreznimi dokazi jasno opredeliti zadevno obveznost Skupnosti in nato dokazati obstoj neizpolnitve obveznosti. Ta vlada meni, da v obravnavani zadevi taki dokazi niso bili predloženi in da tožba vsebuje zgolj domneve in nedokazane trditve.

69. Belgijska vlada poleg tega ugotavlja, da Komisija vzročno zvezo med kršitvijo sporazuma o sedežu in kršitvijo člena 10 ES prvič navaja v repliki. Meni, da je iz teh neoprijemljivih trditev razvidno pomanjkanje skladnosti in jasnosti.

68. Poleg tega Kraljevina Belgija poudarja, da Komisija v točki 35 tožbe navaja dve samostojni kršitvi. Po eni strani naj bi Komisija

70. Komisija v zvezi z zatrjevano neskladnostjo med obrazloženim mnenjem in tožbo navaja, da čeprav je res, da je v izreku obrazloženega mnenja, če se razlaga ločeno, navedena samo kršitev člena 10 ES, pa samo dejstvo,

da izrek obrazloženega mnenja ne vsebuje sklicevanja na vse določbe, v zvezi s katerimi Komisija v tožbi predlaga, naj se ugotovi neizpolnitev obveznosti, ne zadostuje za dokaz kršitve pravice do obrambe, če je očitek jasno naveden v besedilu obrazloženega mnenja. Trdi, da v skladu s sodno prakso Sodišča ni nujno, da se očitki, navedeni v pisnem opominu, izrek obrazloženega mnenja in predlogi v tožbi popolnoma ujemajo, in da je njene prvotne očitke mogoče pojasniti, če se predmet spora ne spremeni. Poleg tega, tudi če bi Sodišče menilo, da se Komisija v predlogu tožbe ne bi smela sklicevati na sporazum o sedežu, bi bila posledica te ugotovitve samo delna nedopustnost tožbe.

71. Glede domnevne dvoumnosti pravne podlage Komisija meni, da so v njeni tožbi popolnoma jasno navedene določbe, ki jih je Kraljevina Belgija po njenem mnenju kršila. Pojasnjuje, da je, prvič, v točki 35 tožbe jasno navedeno, da ravnanje belgijskih organov pomeni hkratno kršitev sporazuma o sedežu in člena 10 ES, in drugič, da je Sodišče večkrat ugotovilo tako povezavo med kršitvijo načela lojalnega sodelovanja in kršitvijo druge določbe prava Skupnosti.

72. Komisija dodaja, da zaradi pristopa Skupnosti h konvenciji iz leta 1994 navajanje člena 10 ES ni več nujno in da če se v tožbi zaradi neizpolnitve obveznosti obenem sklicuje na kršitev tega člena in kršitev bolj specifične določbe Skupnosti, je tožba dopustna, čeprav Sodišče ne odloča o kršitvi navedenega člena kot ločeni neizpolnitvi obveznosti, temveč odloča samo o kršitvi bolj specifične določbe Skupnosti. Dodaja tudi, da včasih Komisija predlaga ugotovitev kršitve člena 10 ES in druge določbe prava Skupnosti, Sodišče pa ugotovi tožbi, ne da bi v obrazložitvi in v izreku sodbe omenilo člen 10 ES, in da je iz tega razvidno, da odvečno navajanje člena 10 ES v tožbi očitno ne vpliva na dopustnost tožbe.

73. Glede dokaznega bremena Komisija navaja samo, da si stranki v tem sporu ne nasprotujeta zaradi narave ravnanja belgijskih organov, ampak zaradi razlage predpisov, ki urejajo navedeno ravnanje, da bi se določil obseg obveznosti, ki jih ima Kraljevina Belgija.

2. Presoja

del razglasi za nedopusten, ker je bil v očitku, ki se nanaša na kršitev sporazuma o sedežu, razširjen predmet spora, kot je bil opredeljen v predhodnem postopku.

74. Kot sem navedel že v točki 40 teh sklepnih predlogov, je iz tožbe razvidno, da je očitek o neizpolnitvi obveznosti sestavljen iz dveh samostojnih delov. Prvi se nanaša na kršitev sporazuma o sedežu, drugi pa temelji na kršitvi člena 10 ES.

75. Ugovora nedopustnosti, ki ju uveljavlja Kraljevina Belgija, se nanašata na dela tožbe, na katera je po mojem mnenju treba odgovoriti različno.

78. V zvezi s tem je treba ugotoviti, da čeprav se sporazum o sedežu veliko omenja tako v pisnem opominu kot v obrazloženem mnenju, ki sta bila naslovljena na Kraljevino Belgijo, se v teh dokumentih tej državi članici očita samo kršitev člena 10 ES – očitek, ki se ujema samo z drugim delom očitka, na katerem temelji tožba Komisije – ker naj bi ravnanje belgijskih organov škodovalo sistemu financiranja Skupnosti in razdelitve finančnih bremen med države članice.

a) Dopustnost prvega dela očitka o neizpolnitvi obveznosti v zvezi s kršitvijo sporazuma o sedežu

76. Glede prvega dela očitka o neizpolnitvi obveznosti, menim – kot sem pojasnil že v zgornjih razmislekih – da Sodišče ni pristojno za odločanje o njem.

77. Vsekakor in zlasti, če se Sodišče ne bi strinjalo z mojim stališčem v prejšnjih točkah teh sklepnih predlogov, ga pozivam, naj ta

79. Poleg tega, tudi če bi lahko bilo iz nekaterih odlomkov iz dokumentov v predhodnem postopku razvidno, da je Komisija namerala ugotoviti kršitev sporazuma o sedežu, ta kršitev med tem postopkom očitno ni bila nikoli opredeljena kot samostojna kršitev prava Skupnosti, ampak kot pogoj za ugotovitev kršitve člena 10 ES, ker naj bi imela negativne posledice za proračun Skupnosti in razdelitev finančnih bremen med države članice.

80. V skladu s sodno prakso je predmet tožbe, vložene na podlagi člena 226 ES, omejen s predhodnim postopkom iz te določbe, zato morata obrazloženo mnenje in tožba temeljiti na enakih očitkih, tako da predmet spora ni niti razširjen niti spremenjen, ne da bi bilo nujno popolno ujemanje med očitki, navedenimi v izreku obrazloženega mnenja, in predlogi v tožbi.¹⁶

81. Ta zahteva, ki velja za Komisijo, ustreza dvojni potrebi, v skladu s katero je, prvič, namen predhodnega postopka državi članici omogočiti, da se uskladi z obveznostmi, ki izvirajo iz prava Skupnosti, in drugič, da učinkovito uveljavlja svoja sredstva obrambe zoper očitke Komisije.¹⁷

82. Ker v obravnavanem primeru iz predhodnega postopka, zlasti iz obrazloženega mnenja, ni mogoče razbrati nobenega očitka, ki se nanaša na *per se* kršitev sporazuma o sečežu, je treba prvi del očitka o neizpolnitvi

obveznosti po mojem mnenju v fazi postopka pred Sodiščem razglasiti za nedopusten.¹⁸

83. Te presoje ne ovrže sklicevanje Komisije na zgoraj navedeno sodbo Komisija proti Danski, v kateri sta bila za dopustna razglašena očitka v eni od sodb zaradi neizpolnitve obveznosti, vloženih zoper to državo članico v zvezi z upoštevanjem ukrepov za nadzor ribolovnih dejavnosti v ribolovnem letu.

84. Prvič, iz točke 35 te sodbe je razvidno, da je ta sodba očitno del sodne prakse, ki sem jo navedel, in se nanaša na zahtevo po ujemanju med očitki, navedenimi med predhodno fazo, in očitki, navedenimi v tožbi pred Sodiščem, in ni del morebitne vzporedne smeri sodne prakse. Zato se zdi, da je dejstvo, da je Sodišče v zgoraj navedeni sodbi Komisija proti Danski sporna očitka iz tožbe zaradi neizpolnitve obveznosti razglasilo za dopustna, mogoče pojasniti zgolj s posebnimi okoliščinami navedene zadeve, ki po mojem mnenju ne morejo imeti precedenčnega učinka za to zadevo.

85. Drugič, zlasti iz točk 28, 30 in 36 navedene sodbe je namreč razvidno, da sta bila sporna očitka razglašena za dopustna, ker čeprav izrek obrazloženega mnenja, izdanega v zvezi

16 – Glej v tem smislu sodbo z dne 7. septembra 2006 v zadevi Komisija proti Združenemu kraljestvu (C-484/04, ZOdl., str. I-7471, točka 25 in navedena sodna praksa).

17 – Glej v tem smislu zgoraj navedeno sodbo Komisija proti Združenemu kraljestvu (točka 24 in navedena sodna praksa).

18 – Glej v tem smislu sodbo z dne 15. januarja 2002 v zadevi Komisija proti Italiji (C-439/99, Recueil, str. I-305, točka 11).

s Kraljevino Dansko, ni vseboval sklicevanja na določen člen ene od uredb Skupnosti, upoštevni v tej zadevi, je ta institucija v tem mnenju vseeno zavrnila trditev, da je tožena država članica izpolnjevala obveznosti, določene s tem členom, ki so ji bile očitane v pisnem opominu in ki naj bi bile opuščene v fazi obrazloženega mnenja.

b) Dopustnost drugega dela očitka o neizpolnitvi obveznosti v zvezi s kršitvijo člena 10 ES

86. V obravnavanem primeru pa ni Komisija, kot sem že poudaril, v dveh fazah predhodnega postopka nikoli očitala neizpolnitve obveznosti v smislu člena 226, drugi odstavek, ES, ki bi jo povzročila kršitev sporazuma o sedežu.

89. Naj opozorim, da Kraljevina Belgija trdi, da je tožba dvoumna, ker deloma temelji na členu 10 ES in/ali tej določbi v povezavi s sporazumom o sedežu.

90. Glede na moj predlog, da bi bilo treba prvi del tožbenega očitka zavreči kot nedopusten, se trditev v zvezi z dvoumnostjo tožbe torej lahko nanaša samo na drugi del očitka o neizpolnitvi obveznosti.

87. Zato je opustitev vsakega očitka v zvezi s samostojno kršitvijo sporazuma o sedežu v predhodnem postopku zoper Kraljevino Belgijo popolnoma različna od problematike v zgoraj navedeni sodbi Komisija proti Danski, saj je predmet tega spora, kot je bil opredeljen med predhodnim postopkom, omejen na neupoštevanje člena 10 ES.

91. Menim, da tako opredeljenega ugovora nedopustnosti, ki ga uveljavlja Kraljevina Belgija, ni mogoče sprejeti.

88. Prvi del očitka o neizpolnitvi obveznosti bi bilo torej treba po mojem mnenju zavreči kot nedopusten, če Sodišče ne bi predhodno ugotovilo svoje nepristojnosti za odločanje o njem.

92. Res je, da tožba, ki jo je vložila Komisija, ni zgled jasnosti glede razmerja med sporazumom o sedežu in členom 10 ES. Zlasti, kot sem poudaril že v točkah 40 in 41 teh sklepni

predlogov, sta čeprav je v tožbenem predlogu navedena ena kršitev obeh besedil, če ju razlagamo povezano, iz obrazložitve tožbe jasno razvidni dve samostojni kršitvi. Zdi se celo, da Komisija v repliki meni, da se zatrjevani kršitvi prekrivata, tako da po njenem mnenju očitke v zvezi s kršitvijo člena 10 ES ni več nujen po podpisu konvencije iz leta 1994.

razširitve trajanja zatrjevane neizpolnitve obveznosti v fazi tožbe ni mogoče sprejeti in je zato nedopustna.

93. Kljub tem obžalovanjem vrednim približnostim v fazi postopka pred Sodiščem vseeno ostane dejstvo, da se je predmet očitka o neizpolnitvi obveznosti med predhodno fazo in fazo sodnega postopka stalno, čeprav v tej drugi fazi le delno, nanašal na kršitev člena 10 ES.

95. V takih okoliščinah je treba drugi del očitka o neizpolnitvi obveznosti šteti za dopusten²¹ v delu, v katerem se nanaša, prvič, na zavrnitev belgijskih organov po letu 1989, da evropskim šolam s sedežem na ozemlju Kraljevine Belgije dodelijo letno subvencijo za delovanje in opremo za vzdrževanje in zamenjavo njihovega pohištva in didaktičnega gradiva, in drugič, na zavrnitev istih organov, da financirajo prvo opremljanje navedenih šol s pohištvom in didaktičnim gradivom po 13. decembru 1995.

94. Vendar pa je treba poudariti delno neuje-manje med predhodnim postopkom in tožbo glede trajanja zatrjevane kršitve člena 10 ES v delu, v katerem se nanaša na zavrnitev belgijskih organov, da bi odobrili letno subvencijo za delovanje in opremo. Glede tega očitka je Komisija namreč v fazi pisnega opomina in obrazloženega mnenja zatrjevala, da je bil člen 10 ES kršen šele po prenosu pristojnosti na področju izobraževanja v Belgiji na jezikovne skupnosti, to je od leta 1989¹⁹, medtem ko je v tožbi navedeno, da je bila ta kršitev storjena že tri leta prej, to je leta 1986²⁰. Take

96. Glede na to analizo Sodišču predlagam, naj odloči zgolj o utemeljenosti tega dela, kot sem ga opredelil.

19 – Glej pisni opomin, str. 7.

20 – Glej točki 20 in 21 tožbe.

21 – Glej v zvezi s tem sodbo z dne 18. marca 1986 v zadevi Komisija proti Belgiji (85/85, Recueil, str. 1149, točka 15), v skladu s katero „v fazi preizkusa dopustnosti zadostuje, da se Komisija v podporo svoji tožbi formalno sklicuje na kršitev določb prava Skupnosti. Vprašanje, ali je bilo pravo Skupnosti dejansko kršeno, spada v vsebinsko preučitev spora.“

C – Utemeljenost drugega dela očitka o neizpolnitvi obveznosti, ki se nanaša na kršitev člena 10 ES

1. Trditve strank

97. Najprej, Komisija navaja, da je Kraljevina Belgija financirala opremo evropskih šol v Ucclu (Bruselj I), Molu in Woluwu (Bruselj II) in da je za te šole do leta 1985 izplačevala letno dotacijo v višini 500.000 belgijskih frankov. Opozarja, da je Kraljevina Belgija nato prekinila letna izplačila.

98. Komisija ugotavlja tudi, da Kraljevina Belgija od leta 1995 naprej ni več plačevala računov, ki so ji jih evropske šole pošiljale za stroške pohištva in didaktičnega gradiva in ki so nastali zaradi razširitve evropske šole Bruselj II od leta 1995 do leta 1997 in zaradi odprtja evropske šole Bruselj III leta 1999. Poudarja, da so bili ti stroški zato vpisani v proračun navedenih šol in so se torej začasno krili s prispevkom iz proračuna Skupnosti, ki ga je Komisija na podlagi člena 25 konvencije iz leta 1994 plačala v proračun evropskih šol.

99. Dalje, po mnenju Komisije je finančna obveznost za belgijske organe jasno razvidna iz člena 1 sporazuma o sedežu, škoda za proračun Skupnosti, ki naj bi izhajala iz njihove zavrnitve izpolnitve obveznosti, pa naj bi pomenila kršitev člena 10 ES. Komisija, ki se opira na zgoraj navedeni sodbi Hurd in Komisija proti Belgiji, v katerih naj bi Sodišče ugotovilo, da je delovanje institucij Skupnosti zaradi ukrepov, sprejetih v okviru konvencije iz leta 1957, lahko ovirano na način, ki je v nasprotju s členom 10 ES, namreč meni, da je ravnanje belgijskih organov škodovalo sistemu financiranja Skupnosti in razdelitve finančnih bremen med države članice in je bilo tako v nasprotju z navedenim členom.

100. Komisija tudi pojasnjuje, da v bistvu obseg obveznosti, določene v členu 1 sporazuma o sedežu, ni bil spremenjen z odločitvijo iz Karlsruheja. Trdi zlasti, da je v točki 12 zapisnika sestanka sveta guvernerjev izrecno navedeno, da je ta člen zgolj določil splošni politični okvir za prihodnje sporazume. Poleg tega opozarja, da svet guvernerjev sploh ni imel pristojnosti, da bi s preprosto enostransko odločitvijo spremenil vsebino sporazuma o sedežu, ob upoštevanju načela hierarhije predpisov in člena 28 konvencije iz leta 1957, v skladu s katerim je treba materialne razmere

delovanja šol v državi, v kateri imajo sedež, določiti s sporazumom o sedežu.

101. Dodaja, da čeprav je treba v skladu s členom 1 sporazuma o sedežu financiranje opremljanja evropskih šol s pohištvom in didaktičnim gradivom izvajati „v skladu z merili, ki se uporabljajo za [belgijske] ustanove“, naj bi študija belgijskega prava, ki jo je naročila, dokazovala, da morajo belgijski javni organi nositi stroške tako prve opreme kot letne subvencije za delovanje šol, ki spadajo v uradno mrežo francoske, flamske in nemško govoreče skupnosti. Ker morajo biti navedene šole referenčna točka za določitev finančne odgovornosti za pohištvo in didaktično gradivo evropskih šol s sedežem v Belgiji, se Kraljevina Belgija v skladu s členom 6, drugi odstavek, konvencije iz leta 1994 ne more sklicevati na notranje dejavnike, kot je prenos pristojnosti na področju izobraževanja v Belgiji na jezikovne skupnosti, da bi nasprotovala taki finančni odgovornosti.

102. Nazadnje Komisija, ki je poudarila, da so belgijski organi večkrat in do nedavnega priznavali svoje dolgove, trdi, da je treba obveznosti Kraljevine Belgije razlagati glede na cilj sporazuma o sedežu in načelo dobre vere, ki naj bi bilo glede na sodno prakso sestavni del člena 10 ES in splošnega mednarodnega

prava.²² V zvezi s tem pojasnjuje, da ker je bil cilj sporazuma o sedežu, kot je navedeno v njegovi preambuli, sprejeti ustrezne ukrepe, da se evropskim šolam zagotovijo najboljše razmere za delovanje, je Kraljevina Belgija, ko so bile sprejete odločitve o glavnem sedežu Sveta in Komisije, z vrsto aktov zagotovila materialne razmere za evropske šole, zaradi česar so institucije in druge države članice domnevale, da sprejema in potrjuje svoje finančne obveznosti do teh šol. Tako naj bi Kraljevina Belgija vzbudila zaupanje institucij in drugih držav članic, da bo prevzela svoje finančne obveznosti do evropskih šol s sedežem na njenem ozemlju.

103. Kraljevina Belgija izpodbija očitano kršitev člena 10 ES.

104. Meni, da je tožba neutemeljena, ker naj bi bila pravna podlaga tožbe Komisije napačna.

105. Po njenem mnenju člena 10 ES namreč ni mogoče izvajati *per se*, ampak mora za to obstajati obveznost, ki ureja njegovo

22 – Sodba z dne 3. junija 2008 v zadevi Intertanko in drugi (C-308/06, Z.Odl., str. I-4057, točka 52).

izvajanje. Po mnenju Kraljevine Belgije člen 10, prvi odstavek, ES v bistvu določa, da morajo države članice sprejeti vse potrebne ukrepe za izpolnjevanje obveznosti, ki izhajajo iz Pogodbe ali aktov institucij. Komisija, ki se sklicuje na ta člen, pa naj predhodno ne bi opredelila obveznosti, ki bi podpirala sklicvanje nanj.

107. Kraljevina Belgija meni, da Komisija v tem primeru ni dokazala, da bi morala zaradi domnevne neizpolnitve obveznosti tožene države članice plačati račune. V okviru postopka zaradi neizpolnitve obveznosti pa naj bi Komisija morala dokazati vsa dejstva, na katera opira svojo tožbo. Poleg tega belgijska vlada meni, da ne bi bilo dovolj, da Komisija dokaže, da se je prispevek Skupnosti za delovanje evropskih šol povečal, ampak bi se moral ta prispevek nanašati na premočnine, ki so po svojem namenu postale nepremičnine, ker naj bi se odločitev iz Karlsruheja nanašala samo na to vrsto premočnin.

106. Poleg tega po mnenju Kraljevine Belgije zgoraj navedeni sodbi Hurd in Komisija proti Belgiji, na kateri se sklicuje Komisija, pri tem ne spremenita ničesar. Iz prve sodbe naj bi bilo razvidno, da dolžnosti, ki jih imajo države članice na podlagi člena 10 ES, ni mogoče uporabiti niti za konvencijo držav članic (kot je konvencija iz leta 1957) niti za konvencijo, ki so jo sklenile predvsem (vendar ne izključno) države članice (kot je konvencija iz leta 1994). Poleg tega po mnenju Kraljevine Belgije v nasprotju z zadevo, v kateri je bila izrečena zgoraj navedena sodba Hurd, dejstvo, da Kraljevina Belgija ni financirala nekaterih stroškov evropskih šol, v obravnavani zadevi ne povzroči prenosa sredstev v škodo Evropske skupnosti, ampak v najslabšem primeru škoduje delovanju teh šol. Prav tako naj bi se zgoraj navedena sodba Komisija proti Belgiji v nasprotju z obravnavano zadevo nanašala na nacionalni ukrep, katerega posledica je bilo zmanjšanje nacionalne plače za učitelje v evropskih šolah, kar naj bi povzročilo povečanje deleža financiranja, za katerega je odgovorna Skupnost.

108. Podredno, Kraljevina Belgija trdi, da tožba zaradi neizpolnitve obveznosti ne more temeljiti na pravilni razlagi sporazuma o sedežu, ki ga je poleg tega treba razlagati glede na odločitev iz Karlsruheja in belgijsko šolsko zakonodajo.

109. V bistvu Kraljevina Belgija trdi, prvič, da se sporazum o sedežu uporablja samo za šole, ki so ob njegovi sklenitvi obstajale ali bile predvidene, in za njihov razumen predvidljiv razvoj, nikakor pa naj se ne bi uporabljal za

financiranje pohoštva in didaktičnega gradiva ob razširitvi evropske šole Bruselj II od leta 1995 do leta 1997 in ob odprtju evropske šole Bruselj III leta 1999. V zvezi s tem Kraljevina Belgija trdi, da noben od aktov ali ravnanj, ki jih navaja Komisija, ni mogel vzbuditi upravičenega pričakovanja institucij in drugih držav članic, da bo ta država članica zagotovila financiranje za evropske šole, ki precej presega obveznosti, določene s sporazumom o sedežu.

110. Drugič, belgijska vlada trdi, da je treba sporazum o sedežu razlagati glede na odločitev iz Karlsruheja, ki naj nikakor ne bi bila omejena na oblikovanje političnega okvira za prihodnje sporazume o sedežu, ampak naj bi bila namenjena ustvarjanju takojšnjih pravnih učinkov. Odločitev iz Karlsruheja naj bi poleg tega pomenila naknadni dogovor med pogodbenicami glede sporazuma o sedežu, ki bi ga bilo treba v skladu z Dunajsko konvencijo o pogodbenem pravu z dne 23. maja 1969²³ upoštevati pri razlagi in uporabi sporazuma o sedežu. Zaradi tega lahko glede na odločitev iz Karlsruheja pohišstvo, ki se ga Kraljevina Belgija obveže zagotoviti, v skladu s členom 1 sporazuma o sedežu vključuje samo pohišstvo, ki po svojem namenu postane nepremičnina.

111. Nazadnje, tretjič, Kraljevina Belgija meni, da tudi pravila, ki se uporabljajo za financiranje belgijskih šolskih ustanov, ne morejo podpirati trditve Komisije. Opozarja, da so po prenosu izobraževanja na jezikovne skupnosti merila, ki se uporabljajo za določitev obsega spornega financiranja evropskih šol, merila, ki so jih v svoji zakonodaji določile francoska, flamska in nemško govoreča skupnost. Dodaja, da čeprav sta v vsaki skupnosti dve vrsti uradnih šol, in sicer šole, ki jih organizirajo skupnosti same, in šole, ki jih te skupnosti subvencionirajo, je treba za evropske šole z vidika belgijskega prava šteti, da spadajo samo v drugo kategorijo.

112. Vsekakor, čeprav naj bi bila pravila financiranja, ki se uporabljajo za ti vrsti šolskih ustanov, različna, naj ne bi nobeno pravilo omogočalo kakršnega koli financiranja prve opreme ali dodelitve letne subvencije za delovanje evropskih šol.

113. Kot navaja Kraljevina Belgija, naj bi se namreč na podlagi zakonodaj različnih skupnosti kot prva oprema financirale samo premičnine, ki bi bile po naravi ali namenu nepremičnine. Stroški pohoštva in didaktičnega gradiva naj zagotovo ne bi bili te narave. Poleg tega naj se stroški prve opreme tudi ne bi krili

23 – Zbirka pogodb Združenih narodov, zvezek 1155, str. 331.

z letnim financiranjem stroškov za delovanje šole od leta njene ustanovitve, zlasti ker lahko belgijske srednješolske ustanove subvencije prejmejo šele po enem letu delovanja na podlagi mnenja inšpekcijskih služb.

subvencija ostane pogojena z izpolnjevanjem različnih zakonskih pogojev (redni inšpekcijski pregledi in nadzor, skladnost s predpisi s področja organizacije študija, statusa osebja in jezikovnih zakonov), in da je ob neizpolnjevanju teh pogojev nemogoče zahtevati dodelitev subvencije. Poleg tega naj bi pri taki subvenciji šlo za strogo omejene stroške, medtem ko stroški vpisa za učence evropskih šol presegajo odobrene zakonske omejitve, zaradi česar naj bi bili izključeni iz pravice do navedene subvencije.

2. Presoja

114. Kraljevina Belgija v zvezi z letno subvencijo za delovanje opozarja, da imajo na podlagi belgijskega prava subvencionirane ustanove sicer pravico do letne subvencije, ki je splošna in pavšalna subvencija, s katero se krijejo stroški, povezani z delovanjem ustanove, njeno opremo ter brezplačnim razdeljevanjem učbenikov in šolskih potrebščin, in ki ustreza znesku, določenemu na redno vpisanega učenca. Ta značilnost sistema naj bi preprečevala kakršno koli popolno finančno prevzemanje dejanskih stroškov, ki se zahtevajo zgolj na podlagi računov. Belgijska vlada navaja, da se z dodeljevanjem letne subvencije sicer poskušata uresničevati cilja brezplačnega dostopa do šolanja in enakosti, vendar ta

115. V skladu s členom 10, prvi odstavek, prvi stavek, ES države članice sprejemajo vse ustrezne ukrepe, da bi zagotovile izpolnjevanje obveznosti, ki izhajajo iz Pogodbe ali aktov institucij, v skladu z drugim stavkom pa morajo olajševati izpolnjevanje nalog Skupnosti. V skladu s členom 10, drugi odstavek, ES se morajo države članice vzdržati vseh ukrepov, ki bi lahko ogrozili doseganje ciljev Pogodbe.

116. Sodišče je iz člena 10, prvi odstavek, drugi stavek, ES v povezavi z drugim odstavkom te določbe izpeljalo dolžnost lojalnega sodelovanja, ki je splošno veljavna zlasti za države članice.²⁴ Sodišče je tudi večkrat

24 – Glej v tem smislu zlasti sodbo z dne 10. februarja 1983 v zadevi Luksemburg proti Parlamentu (230/81, Recueil, str. 255, točka 37); zgoraj navedeno sodbo Hurd (točka 38) ter sodbe z dne 2. junija 2005 v zadevi Komisija proti Luksemburgu (C-266/03, ZOdl., str. I-4805, točki 57 in 58); z dne 14. julija 2005 v zadevi Komisija proti Nemčiji (C-433/03, ZOdl., str. I-6985, točki 63 in 64) in z dne 20. aprila 2010 v zadevi Komisija proti Švedski (C-246/07, ZOdl., str. I-3317, točke od 69 do 71).

razsodilo, da obveznost, ki izhaja iz zgoraj navedenih določb člena 10 ES, vključuje tudi dolžnost, da se ne sprejmejo ukrepi, ki bi lahko ovirali delovanje institucij Skupnosti.²⁵

svojih pristojnosti škodujejo učinkovitosti pristojnosti Skupnosti, vključno z delovanjem njenih institucij.²⁷ Poleg tega v obravnavanem primeru drugi del očitka o neizpolnitvi obveznosti temelji na členu 10 ES, in ne na določenem odstavku tega člena.

117. Zato je očitno treba zavrniti zelo omejujočo razlago obsega člena 10 ES, ki jo je opravila Kraljevina Belgija in je omejena na prvi stavek prvega odstavka te določbe in v skladu s katero naj bi navedeni člen državam članicam nalagal samo, naj sprejmejo potrebne ukrepe za izvajanje svojih obveznosti, ki izhajajo iz Pogodbe. Pri tem pristopu se namreč ne upošteva dejstvo, da države članice tudi pri izvajanju svojih pridržanih ali subsidiarnih pristojnosti ne smejo ovirati pristojnosti Skupnosti in delovanja institucij Skupnosti.²⁶

119. V zgoraj navedenih sodbah Hurd in Komisija proti Belgiji, ki sta del smeri sodne prakse, opisane v točki 116 teh sklepnih predlogov, je Sodišče menilo, da kršitev dolžnosti lojalnega sodelovanja, izražene v členu 5 Pogodbe EGS (postal člen 5 Pogodbe ES, ta pa člen 10 ES), pomeni enostransko ravnanje države članice, ki z vplivanjem na plače učiteljev evropskih šol škoduje ali bi lahko škodovalo sistemu financiranja Skupnosti ali razdelitve finančnih bremen med države članice glede na finančni mehanizem, določen s pravilnikom o delu učiteljskega osebja navedenih šol, v skladu s katerim breme, ki ga ne nosijo države članice, pripade proračunu Skupnosti.

118. Po mojem mnenju je prav to namen obveznosti lojalnega sodelovanja držav članic, kot je izražena v členu 10 ES, in sicer da državam članicam prepoveduje, da z izvajanjem

120. Ker je Kraljevina Belgija izpodbijala upoštevnost teh sodb za rešitev tega spora, ju je treba pozorneje preučiti.²⁸

25 – Glej sodbo z dne 15. septembra 1981 v zadevi Bruce of Donington (208/80, Recueil, str. 2205, točka 14); zgoraj navedeni sodbi Luksemburg proti Parlamentu (točka 37) in Hurd (točka 39) ter sodbo z dne 22. marca 1990 v zadevi Tither (C-333/88, Recueil, str. I-1133, točka 16).

26 – Tako je Sodišče v zgoraj navedenih sodbah Komisija proti Luksemburgu (točka 58), Komisija proti Nemčiji (točka 64) in Komisija proti Švedski (točka 71) razsodilo, da dolžnost lojalnega sodelovanja, izražena v členu 10 ES, ni odvisna niti od tega, ali je zadevna pristojnost Skupnosti izključna, niti od morebitne pravice držav članic, da prevzamejo obveznosti do tretjih držav. Sodišče je v zgoraj navedeni sodbi Komisija proti Švedski zavrnilo trditve tožene države članice, da ima dolžnost lojalnega sodelovanja omejen obseg na področjih, na katerih si Skupnost in države članice pristojnost delijo.

27 – Glej v tem smislu Blanquet, M., *L'article 5 du traité CEE*, LGDJ, Pariz, 1994, str. 312.

28 – Opozoriti je treba, da zgoraj navedena sodba Komisija proti Belgiji ni bila v celoti objavljena v Recueil.

121. V prvi zadevi je bil D. G. E. Hurd, učitelj z britanskim državljanstvom, ki je bil napoten na evropsko šolo v Culhamu v Združenem kraljestvu, v sporu z britansko davčno upravo glede odločb o odmeri davka v zvezi z zneski, ki mu jih je evropska šola izplačala kot dodatke k plači, imenovane „evropski dodatki“.²⁹ Ti dodatki so bili v skladu z odločitvijo sveta guvernerjev iz leta 1957 oproščeni vseh davkov. V Združenem kraljestvu so bili dohodnine dejansko oproščeni samo evropski dodatki, ki jih je evropska šola v Culhamu izplačala učiteljem, ki niso imeli britanskega državljanstva. V sporu med D. G. E. Hurdom in britanskimi davčnimi organi pred nacionalnim sodiščem se je torej postavilo vprašanje, ali je dohodnina, ki se je zahtevala od njega iz naslova izplačila evropskih dodatkov, skladna s pravom Skupnosti, zlasti s členom 3 Akta o pogojih pristopa Kraljevine Danske, Irske in Združenega kraljestva Velika Britanija in Severna Irska³⁰ (v nadaljevanju: Akt o pristopu) ter členoma 5 in 7 Pogodbe EGS.

122. Prvič, Sodišču je bilo postavljeno vprašanje, ali je pristojno, da v okviru sprejetja predhodne odločbe razlaga člen 3 Akta o pristopu in „vse sporazume, ki so jih sklenile prvotne države članice in se nanašajo na delovanje Skupnosti ali so povezani z njihovimi dejavnostmi,“ ter „izjave, resolucije ali druga

stališča [...] v zvezi z Evropskimi skupnostmi, ki jih države članice sprejmejo soglasno“; to so izrazi iz navedenega člena in zdi se, da naj bi zajemali, po eni strani, konvencijo iz leta 1957 in, po drugi strani, odločitev sveta guvernerjev iz leta 1957 o evropskih dodatkih.

123. Medtem ko je Sodišče priznalo, da je pristojno za razlago člena 3 Akta o pristopu, je, kot je navedeno že v točki 46 teh sklepnih predlogov, zavrnilo kakršno koli pristojnost za razlago konvencije iz leta 1957 in besedil, aktov ali odločitev organov evropskih šol, sprejetih na tej podlagi, saj naj ne bi spadali v nobeno od kategorij aktov iz člena 177 Pogodbe EGS (postal člen 177 Pogodbe ES, ta pa člen 234 ES).³¹ Sodišče je zlasti pojasnilo, da ni pristojno za opredelitev obveznosti, ki iz teh aktov izhajajo za države članice.³²

124. Drugič, Sodišče je bilo pozvano, naj odloči o vprašanju, ali morajo države članice evropske dodatke za učitelje evropskih šol na njihovem ozemlju, ki so njihovi državljani,

29 – Ti dodatki so ustrezali razliki med nacionalno plačo in enotno plačo, določeno s pravilnikom o delu učiteljskega osebja v skladu s kadrovskimi predpisi za uradnike Evropskih skupnosti.

30 – UL 1972, L 73, str. 14.

31 – Zgoraj navedena sodba Hurd (točka 20).

32 – Točka 22.

oprostiti nacionalnih davkov, to je vprašanju, ki se je nanašalo predvsem na obseg obveznosti iz člena 5 Pogodbe EGS.

zakonodaje ali *delovanje institucij Skupnosti* oviral *ukrep, sprejet v okviru izvajanja take konvencije*, sklenjene med državami članicami zunaj področja uporabe pogodb. V takem primeru bi za zadevni ukrep lahko šteli, da je v nasprotju z obveznostmi, ki izhajajo iz člena 5, [drugi] odstavek, Pogodbe EGS.³⁵

125. Sodišče je v točki 36 sodbje ugotovilo, da sta konvencija iz leta 1957 in protokol iz leta 1962 del številnih sporazumov, odločitev, aktov in stališč, s katerimi države članice sodelujejo in usklajujejo svoje dejavnosti, da bi prispevale k dobremu delovanju institucij Skupnosti in olajšale izvajanje njihovih nalog. Vendar pa je Sodišče pripomnilo, da tako sodelovanje in pravila, ki se nanašajo nanj, nimajo pravne podlage v pogodbah o ustanovitvi Evropskih skupnosti in da niso del prava, ki so ga ustvarile Skupnosti in je izpeljano iz pogodb.³³ Zato je Sodišče razsodilo, da dolžnosti lojalnega sodelovanja in pomoči, izraženi v členu 5 Pogodbe EGS, „ki spadata v okvir pogodb, ni mogoče uporabiti za posamezne konvencije med državami članicami, ki ne spadajo v ta okvir, kot to velja za Statut evropske šole“.³⁴

126. Vendar pa je Sodišče delno omililo to ugotovitev in pojasnilo, da „bi bilo drugače, če bi uporabo določbe pogodb ali sekundarne

127. Sodišče je pri konkretni preučitvi takega primera najprej poudarilo, da mehanizem, določen s pravilnikom o delu učiteljskega osebja evropskih šol, povzroči, da mora zadevna šola, če se država članica odloči obdavčiti evropske dodatke, učiteljem povrniti znesek tega davka z izravnalnim nadomestilom, ki pa se lahko znova obdavči.³⁶ Sodišče je nato ugotovilo, da finančno breme tega mehanizma v celoti in neposredno nosi proračun Skupnosti, saj Skupnost izravna razliko med zneskom lastnih prihodkov šole in nacionalnimi plačami učiteljev na eni strani in skupnim proračunom evropske šole na drugi strani.³⁷ Nazadnje je menilo, da bi posplošitev ravnanja, kakršno je bilo ravnanje britanskih davčnih organov v primeru D.G.E. Hurda, povzročilo dejanski prenos sredstev iz proračuna Skupnosti v nacionalni proračun in bi imelo finančne posledice, ki bi bile neposredno v škodo Skupnosti. Država članica bi tako lahko enostransko škodovala sistemu financiranja Skupnosti in razdelitve finančnih

33 – Točka 37.

34 – Točka 38.

35 – Točka 39 (moj poudarek).

36 – Točka 41.

37 – Točka 42.

bremen med države članice.³⁸ Zato je Sodišče ugotovilo, da se s takim ravnanjem krši „dolžnost lojalnega sodelovanja in pomoči, ki jo imajo države članice do Skupnosti in je izražena v obveznosti, določeni v členu 5 Pogodbe EGS, in sicer da se olajša izpolnjevanje nalog Skupnosti in ne ogrozi uresničevanje ciljev Pogodbe“³⁹.

šol, povzročilo dodatno breme za proračun Skupnosti.⁴⁰

128. Sodišče, ki se je v veliki meri oprlo na razlogovanje v zgoraj navedeni sodbi Hurd, je enak pristop uporabilo v zadevi, v kateri je bila v zvezi z nekoliko drugačnim primerom izrečena zgoraj navedena sodba Komisija proti Belgiji. V tej zadevi je Komisija Kraljevini Belgiji očitala, da je kršila člen 5 Pogodbe EGS s tem, da je sprejela kraljevi odlok, v skladu s katerim sta bila tako imenovano nadomestilo „za čakanje“ ali subvencija-nadomestilo, dodeljena belgijskim učiteljem, napotenim na evropske šole, znižana za 50 %, kar je glede na mehanizem finančnega nadomestila, določen s pravilnikom o delu učnega osebja evropskih

129. Poudariti je treba, da Kraljevina Belgija ni izpodbijala resničnosti neizpolnitve obveznosti, ki ji je bila očitana, ampak je pred Sodiščem trdila samo, da je šolstvo v Belgiji od takrat v pristojnosti treh jezikovnih skupnosti, kar pomeni, da je sporni kraljevi odlok mogoče spremeniti ali ukiniti samo po dogovoru pristojnih organov, zlasti dogovoru o razdelitvi finančnih bremen.

130. Sodišče, ki je opozorilo na točko 36 iz zgoraj navedene sodbe Hurd, ki je bila povzeta v točki 125 teh sklepnih predlogov, je razsodilo, da „je treba priznati [...], da enostransko sprejeta odločitev države članice o zmanjšanju nacionalne plače za učitelje, napotene na evropske šole, pomeni ustrezno povečanje deleža financiranja, ki ga v zvezi s tem nosijo Skupnosti. Taka odločitev torej škoduje sistemu financiranja Skupnosti in razdelitve finančnih bremen med države članice.“⁴¹ Tako kot v točki 45 zgoraj navedene sodbe Hurd je Sodišče poudarilo, da se s takim rav-

38 – Točka 44.

39 – Točka 45.

40 – Vendar je bil predmet očitka o neizpolnitvi obveznosti med postopkom omejen, ker je bila izključena evropska šola v Münchnu (Nemčija), saj je Komisija zanjo pojasnila, da Skupnost ne sodeluje pri njenem financiranju.

41 – Zgoraj navedena sodba Komisija proti Belgiji (točka 13).

nanjem krši dolžnost lojalnega sodelovanja in pomoči, ki jo imajo države članice in je izražena v obveznosti, določeni v členu 5 Pogodbe EGS.⁴² Sodišče je nato zavrnilo trditev Kraljevine Belgije v zvezi s prenosom pristojnosti na področju izobraževanja v Belgiji na jezikovne skupnosti, ker se država članica ne more sklicevati na določbe, prakso ali primere iz svojega notranjega pravnega reda, da bi upravičila neizpolnjevanje obveznosti, ki izhajajo iz prava Skupnosti.⁴³ Zato je ugotovilo kršitev člena 5 Pogodbe EGS.

131. V obravnavani zadevi sta stranki, razen precej splošnih navedb v zvezi z upoštevnostjo ali neupoštevnostjo teh sodb za rešitev spora, med celotnim predhodnim postopkom in sodnim postopkom ostali nenavadno molčeči glede dveh vidikov obrazložitve navedenih sodb, ki sta po mojem mnenju bistvena in vplivata na ta spor.

132. Ta vidika se nanašata, prvič, na področje uporabe člena 10 ES glede na to, ali zadevni ukrep spada v okvir Pogodbe (ali obširneje prava Skupnosti) na podlagi razlikovanja

Sodišča v točkah 38 in 39 zgoraj navedene sodbe Hurd, in drugič, toda v povezavi s tem, na enostranskost zadevnega ukrepa, navedeno v obeh zgoraj navedenih sodbah.

133. Naj opozorim, da čeprav je Sodišče v točki 38 zgoraj navedene sodbe Hurd v bistvu navedlo, da dolžnosti lojalnega sodelovanja, ki je med drugim izražena v členu 5 Pogodbe EGS, ni mogoče uporabiti za posamezne konvencije med državami članicami zunaj okvira pogodb, kot v primeru Statuta evropske šole, je v točki 39 te sodbe vseeno pojasnilo, da se obveznost lojalnega sodelovanja lahko uporabi za „ukrep, sprejet v okviru izvajanja take konvencije, sklenjene med državami članicami zunaj področja uporabe pogodb“.

134. Izraz ukrep, sprejet v okviru izvajanja konvencije iz leta 1957, se zdi precej nejasen. Na podlagi površne razlage tega odlomka točke 39 zgoraj navedene sodbe Hurd bi namreč lahko menili, da je zadevni ukrep, za katerega je treba preveriti, ali je skladen z dolžnostjo lojalnega sodelovanja, ukrep, sprejet za izvajanje navedene konvencije. Priznavam, da bi tako razumevanje poleg tega lahko potrjevala različica navedene sodbe v angleškem jeziku, ki navaja „a measure taken to *implement* such an agreement“⁴⁴.

42 – Točka 14.

43 – Točka 16. Sodišče se v zvezi s tem sklicuje na sodbo z dne 12. februarja 1990 v zadevi Komisija proti Belgiji (C-74/89, Recueil, str. I-491).

44 – Moj poudarek.

135. Taka razlaga se mi zdi nepravilna iz dveh razlogov.

136. Prvič, pomenila bi priznanje, da je presoja iz točke 39 zgoraj navedene sodbe Hurd v nasprotju z glavno presojo iz točk 37 in 38 iste sodbe. Če je namreč Sodišče v teh dveh točkah navedene sodbe izključilo uporabo dolžnosti lojalnega sodelovanja v odnosih med državami članicami in institucijami Skupnosti, ki zadevajo konvencijo iz leta 1957 ter sporazume, akte, odločitve in besedila, sprejete na podlagi navedene konvencije, ne more v točki 39 iste sodbe logično trditi, da se ista dolžnost lojalnega sodelovanja vseeno uporablja za ukrepe izvajanja navedene konvencije, kar je besedna zveza, ki nujno vključuje navedene sporazume, akte, odločitve in besedila, sprejete na podlagi te konvencije.

137. Drugič, to, da besedna zveza „ukrep, sprejet v okviru izvajanja“ konvencije iz leta 1957, uporabljena v točki 39 zgoraj navedene sodbe Hurd, nikakor ne more pomeniti „ukrep, sprejet za izvajanje“ navedene konvencije, je mogoče sklepati iz analize Sodišča v točkah od 40 do 45 navedene sodbe.

138. Konkreten preizkus neizpolnjevanja dolžnosti lojalnega sodelovanja, ki ga je Sodišče

opravilo v točkah od 40 do 45 zgoraj navedene sodbe Hurd, ni bil opravljen v zvezi z ukrepom, sprejetim za izvajanje konvencije iz leta 1957, kot bi bila na primer odločitve sveta guvernerjev iz leta 1957, ampak v zvezi z enostranskim in samostojnim davčnim ukrepom za obdavčitev evropskih dodatkov britanskih učiteljev v evropski šoli. Ta preizkus, kot ga je Sodišče uvedlo v točki 40 zgoraj navedene sodbe Hurd, je bil opravljen neposredno glede na merilo, napovedano v točki 39 navedene sodbe, in „s tega vidika“.

139. Torej, čeprav zadevni davčni ukrep, predmet preizkusa skladnosti s členom 5 Pogodbe EGS, nikakor ni ustrezal ukrepu, sprejetemu za izvajanje konvencije iz leta 1957, je bil to ukrep, ki je bil s Statutom evropskih šol povezan samo zato, ker je posegal v uporabo odločitve sveta guvernerjev iz leta 1957, ali z drugimi besedami, ker je spadal v obseg ali okvir (v smislu področja uporabe) odločitve, s katero se je izvajala konvencija iz leta 1957.

140. Prav zato je Sodišče po mojem mnenju – in to je moja druga opazka – tako v zgoraj navedeni sodbi Hurd kot v zgoraj navedeni sodbi Komisija proti Belgiji z dne 5. aprila 1990 poudarjalo enostranskost zadevnih

ukrepov, ki sta bila predmet preizkusa skladnosti s členom 5 Pogodbe EGS. Treba je bilo namreč preprečiti, da bi bilo ti sodbi mogoče razlagati tako, da sta namenjeni nadzoru izvajanja obveznosti, ki so jih države članice prevzele na podlagi konvencije iz leta 1957.

141. Če so to nauki, ki jih je treba izpeljati iz zgoraj navedene sodbe Hurd in zgoraj navedene sodbe Komisija proti Belgiji z dne 5. aprila 1990, menim, da je v obravnavani zadevi zatrjevana kršitev člena 10 ES, ki se nanaša na obdobje pred začetkom veljavnosti konvencije iz leta 1994, neutemeljena.

142. Zadevni ukrep, in sicer zavrnitev belgijskih organov, da bi financirali pohoštvo in didaktično gradivo za evropske šole s sedežem na ozemlju Kraljevine Belgije, namreč izvira iz razlage obsega obveznosti iz sporazuma (sporazum o sedežu), sprejetega na podlagi konvencije iz leta 1957. Ker pa v skladu s točkama 37 in 38 zgoraj navedene sodbe Hurd tak sporazum ne spada na področje uporabe določb Pogodbe in dolžnosti lojalnega sodelovanja, kot je izražena v členu 10 ES, enako po mojem mnenju velja za zavrnitev izvajanja obveznosti, ki domnevno izvirajo iz tega sporazuma. Z drugačno odločitvijo bi bile po mojem mnenju prekoračene pristojnosti, dodeljene Sodišču, ker bi moralo, da bi dokazalo zatrjevano kršitev člena 10 ES, opredeliti obseg obveznosti, ki izvirajo iz sporazuma o sedežu.⁴⁵

143. Na podlagi zelo podobnega sklepanja, kot je predstavljeno zgoraj, menim, da je treba očitke o kršitvi člena 10 ES zavrtni tudi glede obdobja po začetku veljavnosti konvencije iz leta 1994.

144. Res je, da je konvencija iz leta 1994 od 1. oktobra 2002 in zaradi pristopa Skupnosti sestavni del prava Skupnosti in jo je mogoče uveljavljati proti državam članicam.

145. Vendar ostane dejstvo, da obveznosti, ki se obravnavajo v tej zadevi, niso opredeljene v konvenciji iz leta 1994, ampak v sporazumu o sedežu, h kateremu Skupnost ni pristopila. Sporazum o sedežu je namreč sporazum, sklenjen med svetom guvernerjev in Kraljevino Belgijo. V nasprotju s tem, kar zagovarja Komisija, ni mogoče trditi niti, da je Skupnost zato, ker je odslej pogodbenica konvencije iz leta 1994, prevzela tudi pravice in obveznosti, določene v sporazumu o sedežu, tako da ga je mogoče opredeliti kot pravilo prava Skupnosti, niti da je svet guvernerjev organ Skupnosti.

45 – Glej v tem smislu zgoraj navedeno sodbo Hurd (točka 22).

146. Čeprav priznavam, da lahko sporazum o sedežu, kot je navedeno v točkah od 53 do 56 teh sklepnih predlogov, od začetka veljavnosti konvencije iz leta 1994 spada med predpise, ki jih Sodišče lahko razlaga, je to samo zato, ker je ta sporazum na podlagi določb navedene konvencije, zlasti člena 26, zajet z „uporabo“ te konvencije v smislu arbitražne klavzule, določene s tem členom. Toda razen v primerih, na katere se nanaša ta klavzula, Sodišče nima nikakršne pristojnosti za odločanje o navedenem sporazumu.⁴⁶ Kot sem že imel priložnost poudariti v točki 57 teh sklepnih predlogov, pa v tej zadevi spor ni bil predložen Sodišču na podlagi člena 26 konvencije iz leta 1994, ampak na podlagi člena 226 ES.

148. Sodišču torej predlagam, naj zavrne drugi del očitka o neizpolnitvi obveznosti, ki se nanaša na kršitev člena 10 ES.

149. Glede na zgornje ugotovitve Sodišču predlagam, naj tožbo zaradi neizpolnitve obveznosti v celoti zavrne.

V – Stroški

147. Zato se v okviru sporazuma o sedežu dolžnost lojalnega sodelovanja, izražena v členu 10 ES, ne uporablja, niti ne za obdobje po začetku veljavnosti konvencije iz leta 1994.

46 – Če bi bil Sodišču predložen predlog za sprejetje predhodne odločbe v zvezi z razlago konvencije iz leta 1994 in sporazuma o sedežu, ki bi se nanašal na dejstva po 1. oktobru 2002, bi se moralo Sodišče po mojem mnenju izreči za pristojno za razlago konvencije iz leta 1994, ker je ta konvencija del prava Skupnosti, moralo pa bi zavrniti svojo pristojnost za preizkus določb sporazuma o sedežu.

150. V skladu s členom 69(2) Poslovnika Sodišča se neuspeli stranki naloži plačilo stroškov, če so bili ti priglašeni. Ker je Kraljevina Belgija predlagala, naj se Komisiji naloži plačilo stroškov, in ker, kot predlagam, Komisija ne bi smela uspeti s svojimi predlogi, bi bilo torej treba ugoditi predlogu Kraljevine Belgije.

VI – Predlog

151. Iz teh razlogov Sodišču predlagam, naj:

- tožbo zavrne in
- Evropski komisiji naloži plačilo stroškov.